

Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture
Uprava za zaštitu kulture i prirodne baštine

Zentralstelle Österr. Landesjagdverbände

Institut für Wildbiologie und Jagdwirtschaft
der Universität für Bodenkultur in Wien

ČIJE JE TO DJELO?

Priručnik za prepoznavanje
tragova predatora na žrtvi

Autori:

Petra Kaczensky i Thomas Huber

Autor dijela o vuku i čaglju:
Alojzije Frković

**ČIJE
JE
TO
DJELO?**

Priručnik za prepoznavanje tragova
predatora na žrtvi

Autori:
Petra Kaczensky i Thomas Huber

Autor dijela o vuku i čaglju:
Alojzije Frković

Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture
Uprava za zaštitu kulture i prirodne baštine

Zentralstelle Österr. Landesjagdverbände

Institut für Wildbiologie und Jagdwirtschaft
der Universität für Bodenkultur in Wien

Autori:

Petra Kaczensky i Thomas Huber

Autor dijela o vuku i čaglju:

Alojzije Frković

Urednici hrvatskog izdanja:

Đuro Huber i Dinko Novosel

Recenzenti:Prof. dr. H. Gossow, Institut für Wildbiologie und
Jagdwirtschaft an der Universität für Bodenkultur, Peter-

Jordan-Strasse 76, A-1190 Wien, Austria

Dr. U. Breitenmoser, Schweizer Luchsprojekt,

Villetengässli 4, CH-3074 Muri bei Bern, Schweiz

Inž. Ž. Štahan, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu

kulturne i prirodne baštine, Ilica 44, 10000 Zagreb, Hrvatska

Izdavači:

Zentralstelle Öster, Landesjagdverbände

Institut für Wildbiologie und Jagdwirtschaft der

Universität für Bodenkultur in Wien

Republika Hrvatska, Ministarstvo kulture, Uprava za

zaštitu kulturne i prirodne baštine

Preveli s njemačkog:

Božidar Panić i Ankica Jeličić

Lektor hrvatskog izdanja:

Žrinka Frković

Dizajn:

Hans-Friedemann Zedka

Autori fotografija:

U. Breitenmoser	1, 21, 38, 39, 40
T. Denzler	26
A. Frković	34, 36, 37
R. Fico	32, 33
B. Gutleb	45
D. Huber	4, 30, 42
T. Huber	3, 13, 28, 29, 43, 44, 46, 47, 48, 50
P. Kaczensky	2, 9, 11, 12, 14, 16, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 27, 49, 51
F. Knauer	10
D. Kovačić	7, 8, 15, 40
J. Kusak	5, 31
D. Novosel	6, 35a, b, c
M. Wölfl	17, 18

UKD 639.092 (035)

KACZENSKY, Petra

Čije je to djelo? : Priručnik za prepoznavanje tragova predatora na žrtvi / Petra Kaczensky i Thomas Huber; autor dijela o vuku i čaglju Alojzije Frković; preveli s njemačkog Božidar Panić... (et al.); autori fotografija U. Breitenmoser... (et al.). - Zagreb: Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine, 1997. - 43 str.; ilustr. u bojama; 21 cm

Prijevod djela: Wer was es?;
Dokumentation und Identifikation von
Raubtierissen.

ISBN 953-96776-7-X

1. HUBER, Thomas 2. Frković Alojzije

970728064

SADRŽAJ:

Predgovor	4
Pribor potreban za dokumentaciju	6
Dokumentacija pregleda na licu mjesta	6
1. Pregled mjesta događaja	6
2. Fotografaska dokumentacija ozljeda	7
3. Dokumentiranje tragova	8
4. Prepoznavanje tragova	10
Otisci šapa i tragovi	10
Slijed tragova	11
Izmet i dlaka	16
Opis ugriznih rana	19
1. Ris	23
2. Lisica	25
3. Vuk	25
4. Pas	28
5. Čagalj	29
6. Medvjed	29
7. Ptice grabljivice i gavrani	33
8. Drugi razlozi stradanja životinja	33
Pregled ozljeda	35
1. Pregled ozljeda izvana	35
2. Pregled ozljeda skidanjem kože (dlake)	35
Izvođenje zaključaka	36
Zapisnik očevida u svezi s utvrđivanjem štete koju nanese zaštićena životinja (predator)	38

PREDGOVOR AUSTRIJSKOG IZDANJA

Tko je bio tamo?

Posljednjih godina se mnogo čulo i pisalo "o štetama" od risa ili o mjestima gdje su navodno "harali" medvjedi. Tako na primjer samo su u Koruškoj, u razdoblju od 1990. do 1992. godine, prijavljene 123 štete koje je navodno prouzročio ris. Ovo mnoštvo prijava uslijedilo je nakon akcije naseljavanja 9 riseva na područje Turrach u Štajerskoj, a koje je provedeno od 1977. do 1979. godine. Međutim, nakon temeljitijeg provjeravanja tragova na žrtvama nesumljivo je dokazano da najveći dio usmrćenih životinja nisu bile žrtve risa, kako se to prvobitno smatralo. Ponajčešće su to bili drugi grabežljivci kao lisica, pas ili medvjed, ili su te životinje uginule od bolesti odnosno stradale nesretnim slučajem.

Možda se i vama dogodilo da na terenu neke tragove niste mogli jasno raspoznati i točno odrediti. Tragovi i znaci koje ostavlja medvjed mogu se lakše raspoznati od tragova koje ostavlja ris. Ponovnim naseljavanjem u Austriji danas živi oko 15 medvjeda, od čega 9 samo u području Ötscher. Danas treba računati s prisućem medvjeda od istočnog Tirola do predalpskog područja i od Koruške do sjevernog šumskog područja.

Ovaj priručnik trebao bi biti osnova za bolje prepoznavanje ozljeda nastalih od risa i ostalih grabežljivaca, a zbog prikladne veličine lako ga je ponijeti na teren. Štete koje na domaćim životinjama prouzroči ris u mnogim se zemljama podmiruju od osiguranja koje financiraju lovačke organizacije. Pri tome je za pravednu odštetu važan preduvjet točno prepoznavanje tragova koje su grabežljivci ostavili na žrtvama. Žrtve su u mnogo većem broju divlje životinje nego domaće. Jasno utvrđeni dokazi o znakovima risa ili medvjeda ujedno su i dobra prilika za prikupljanje informacija o njihovu prisuću na određenom području.

Mi lovci možemo više i bolje od bilo koga brinuti o nadziranju lovnih područja. Upravo smo mi u stanju da o medvjedima i risevima prikupimo najviše podataka i da dodemo do značajnih spoznaja. što je pak to znanje veće, to ćemo s medvjedom i risom moći bolje živjeti.

Pomozite i Vi !

Zentralstelle Österr. Landesjagdverbände
Travanj 1994.

PREDGOVOR HRVATSKOG IZDANJA

Čije je to djelo?

Ovaj Priručnik za identifikaciju zaštićenih životinja (predatora) prema njihovim tragovima na žrtvi i oko nje, trebao bi ispuniti postojeću prazninu na tom području *stručne literature i normative*.

Prepoznavanjem počinitelja štete na domaćim životinjama utvrdit će se i tko je dužan nadoknaditi štetu oštećeniku, čime će se u potpunosti potvrditi svrhovitost zaštite velike zveradi.

Za "tri velika" (medvjed, vuk i ris), koji daju pečat bogate biološke raznolikosti u našoj domovini u današnjim vremenima, ovo je, osim očuvanja staništa, najvažniji čimbenik zaštite.

Naknadu štete od posljedica napada vuka i risa isplaćuje Republika Hrvatska s obzirom da su te dvije vrste zaštićene odredbama Zakona o zaštiti prirode, a za medvjeda, koji je zaštićen Zakonom o lovu, za odštete je odgovoran lovoovlaštenik - zakupnik ili koncesionar lovišta koji gospodari medvjedom.

U odnosu na originalno austrijsko izdanje na njemačkom jeziku, hrvatsko izdanje dopunjeno je i uputama glede vuka i čaglja, čime je problematika zaokružena, a priručnik upotrebljiv diljem Europe.

Sastavni dio hrvatskog izdanja je i obrazac Zapisnika očevida u svezi s utvrđivanjem štete koju nanese zaštićena životinja (predator).

Zahvaljujući susretljivosti austrijskih kolega i prijatelja, autora priručnika "Wer war es?", te stručnosti hrvatskih suradnika, ova značajna knjižica posve sigurno dokazat će se i u praksi.

Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne i
prirodne baštine
Sranj 1996.